

UCHWAŁA Z DNIA 27 LIPCA 2006 R.
SNO 33/06

Przewodniczący: sędzia SN Jacek Sobczak (sprawozdawca).

Sędziowie SN: Stanisław Dąbrowski, Teresa Flemming-Kulesza.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2006 r., w związku z zażaleniami, wniesionymi przez obwinioną i jej obrońców na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 27 marca 2006 r., sygn. akt (...), w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

u c h w a l i ł :

1. zmienić zaskarżoną uchwałę i uchylić orzeczenie w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych oraz obniżenia wynagrodzenia w pkt II zaskarżonej uchwały, utrzymując uchwałę w pozostałym zakresie;
2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskiem z dnia 12 stycznia 2006 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej, wniósł o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 177 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny po rozpoznaniu na posiedzeniu sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z wnioskiem o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej na podstawie art. 80 § 1 i 2c oraz art. 129 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych uchwalił:

- 1) zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego, w sprawie Prokuratury Rejonowej o sygn. akt 1 Ds. (...) za czyn z art. 177 § 1 k.k.;
- 2) zawiesił sędziego Sądu Rejonowego w czynnościach służbowych i obniżył jej wynagrodzenie na czas trwania zawieszenia o dwadzieścia pięć procent.

Wspomnianą uchwałę zaskarżyła sędzia Sądu Rejonowego osobiście oraz obrońca – sędzia Sądu Rejonowego.

Skarżąca w oparciu o art. 128 Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. uchwale tej zarzuciła:

- 1) obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4, 7, 17 § 1 pkt 3 i art. 410 k.p.k. poprzez podjęcie uchwały z pominięciem oceny dowodów w postaci zapisu szkicu miejsca wypadku, protokołów oględzin miejsca wypadku i pojazdów w nim uczestniczących, zeznań Małgorzaty S., karty informacyjnej ze szpitala, zaświadczenia szpitalnego i opinii biegłego, które mają istotne znaczenie dla ustalenia m. in. stanu zagrożenia, prędkości pojazdów i kierunku działania sił, co z kolei rzutuje na kwestię oceny zawinienia uczestników zdarzenia oraz dla ustalenia, w sposób niebudzący wątpliwości, rodzaju i stopnia obrażeń doznanych w wypadku przez uczestników, co daje możliwość przyjęcia właściwej kwalifikacji prawnej zdarzenia, a także z pominięciem rozważenia, czy stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu zabronionego jest wyższy niż znikomy,
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że przyznanie okoliczności wypadku przez sędziego Sądu Rejonowego i potwierdzenie ich przez świadków Mirosława Z. i Aleksandrę Z. oraz jedna z opinii biegłych lekarzy dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa z art. 177 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ich ocena do takiego wniosku nie prowadzi. W konsekwencji skarżąca wniosła na zasadzie art. 427 § 1 i art. 437 § 2 k.p.k. o zmianę lub uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca sędziego Sądu Rejonowego – sędzia Sądu Rejonowego zaskarżył w całości uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 27 marca 2006 r., sygn. akt (...), zezwalającą na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia a mający wpływ na jego treść przez przyjęcie, że czyn, co do którego zarzut zamierza postawić sędziemu Sądu Rejonowego Prokurator Rejonowy, stanowi przestępstwo, podczas gdy właściwa ocena stopnia społecznej szkodliwości tego czynu prowadzi do wniosku, iż stopień ten jest znikomy, a co za tym idzie popełniony czyn nie stanowi przestępstwa. W konkluzji obrońca wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały przez odmowę zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Wbrew twierdzeniom autorów zażaleń, Sąd pierwszej instancji nie przekroczył swych uprawnień, dokonując oceny zebranego materiału dowodowego. Dopiero ocena

materiału dowodowego zgromadzonego w każdej sprawie, daje podstawę do rozstrzygnięcia czy w tej konkretnej sprawie zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez wskazaną osobę zarzucanego czynu. Przysługujący sędziemu z mocy art. 181 Konstytucji RP immunitet procesowy można uchylić, zgodnie z art. 80 § 2 u.s.p., w wypadkach zaistnienia przesłanek wymienionych w art. 313 § 1 k.p.k., a więc gdy materiały dane w chwili wszczęcia postępowania bądź zebrane w jego toku, uzasadniają dostatecznie podejrzenie, że popełnił on czyn zabroniony o znamionach przestępstwa, a więc gdy organ prowadzący postępowanie władny jest wydać postanowienie o przedstawieniu zarzutów (por. postanowienie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 września 2002 r., sygn. akt SNO 13/05). Właśnie te przesłanki powinny mieć decydujące znaczenie przy rozstrzyganiu wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej. Do odmowy uwzględnienia wniosku w tym względzie może dojść zasadniczo jedynie w przypadkach przyjęcia, że zebrane dowody nie dostarczyły podstawy do przedstawienia sędziemu zarzutu w trybie art. 313 § 1 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie o braku takich podstaw nie może być mowy, gdyż materiał dowodowy daje dostateczne podstawy do sformułowania tezy, iż obwiniona sędzia Sądu Rejonowego dopuściła się występku z art. 177 § 1 k.k.

Zgodnie z treścią art. 127 cyt. ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej u.s.p., rozstrzygnięcia zapadające w toku postępowania dyscyplinarnego wymagają z urzędu uzasadnienia na piśmie. Do rozstrzygnięć, o których mowa w tym przepisie należy zaliczyć, najogólniej rzecz ujmując, wyroki sądu dyscyplinarnego, postanowienia i to zarówno wydawane przez rzecznika dyscyplinarnego jak i przez sąd dyscyplinarny oraz uchwały podejmowane przez sąd dyscyplinarny w warunkach określonych w art. 80 oraz w art. 129 – 131 u.s.p. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że uzasadnienie wyroku zapadającego w toku postępowania dyscyplinarnego powinno odpowiadać warunkom o jakich mowa w art. 424 k.p.k. W kwestii dotyczącej postanowień, przepisy nie określają wprawdzie precyzyjnie warunków, którym powinno odpowiadać uzasadnienie postanowienia, to jak najbardziej za zasadny należy uznać pogląd ugruntowany w orzecznictwie i doktrynie, że uzasadnienie tego orzeczenia powinno wskazywać wszystkie istotne przesłanki, którymi kierował się organ wydający postanowienie, a w konsekwencji powinno wyczerpująco wyjaśniać przede wszystkim podstawę faktyczną postanowienia, a w miarę potrzeby wskazywać także przesłanki prawne (por. T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski, Komentarz do Prawa o ustroju sądów powszechnych i ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, Warszawa 2002, s. 383 i oraz powołane tam orzecznictwo i literatura). Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku uchwał podejmowanych w toku postępowania dyscyplinarnego. Żaden przepis u.s.p. nie określa warunków jakim powinno odpowiadać uzasadnienie uchwały. Również stosowane odpowiednio

przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 128 u.s.p.) nie dają żadnych wskazówek w tym zakresie. Nie oznacza to jednak, że wymóg sporządzenia uzasadnienia na piśmie uchwały sądu dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 127 u.s.p., jest czysto formalnym obowiązkiem spoczywającym na tym organie procesowym. Należy przecież pamiętać, iż uchwały te zapadają w niezwykle istotnych kwestiach, dotyczących wymiaru sprawiedliwości w szerokim rozumieniu znaczenia tego pojęcia. I tak dotyczą wydania zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sądowej lub administracyjnej (art. 80 u.s.p.) oraz zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych (art. 129 – 131 u.s.p.). Z tych właśnie powodów uzasadnienie uchwały, podejmowanej w trybie art. 130 § 2 u.s.p., powinno wskazywać jakimi przesłankami kierował się sąd dyscyplinarny podejmując decyzję. Powołany wyżej przepis określa, że przyczyną zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych może być schwytanie go na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa albo jeżeli ze względu na rodzaj czynu dokonanego przez sędziego powaga sądu lub istotne interesy służbowe wymagają natychmiastowego odsunięcia sędziego od wykonywania obowiązków służbowych. Podjęcie decyzji o zastosowaniu tego środka wobec sędziego wymaga wielkiej ostrożności i rozważań oraz powinno być uznane za czynność nadzwyczajną, za dokonaniem której przemawia wzgląd na dużą szkodliwość czynu i stopień zawinienia albo wzgląd na wyjątkowo negatywny odbiór społeczny zachowania sędziego (por. T. Ereciński J. Gudowski, J. Iwulski Komentarz ..., s. 388, a także uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 30 czerwca 2005 r., sygn. akt SNO 35/05).

W postępowaniu w sprawach zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, a takim jest także postępowanie w niniejszej sprawie, sąd dyscyplinarny orzeka o zasadności odsunięcia sędziego od wykonywania obowiązków służbowych w związku ze sformułowanym zarzutem. Sąd dyscyplinarny bada zatem przesłanki zawieszenia postępowania sędziego, do których należą: szkodliwość dla służby, stopień zawinienia, dobro wymiaru sprawiedliwości, wystarczające uprawdopodobnienie popełnienia przestępstwa. W przedmiotowej sprawie istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przez sędziego czynu z art. 177 § 1 k.k. Pamiętać jednak należy, że jest to występki z winy nieumyślnej o charakterze cywilizacyjnym, niehańbiący a zachowanie sędziego po zdarzeniu było poprawne, zaś stopień ewentualnego naruszenia przepisów niezbyt drastyczny. Nie można było także przejść do porządku dziennego nad faktem, iż sędzia jest poważnie zadłużona, ma na utrzymaniu liczną rodzinę (trójkę dzieci) oraz nad tym, że cieszy się ona wyjątkowo dobrą opinią.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny doszedł do przekonania, iż zasadnym jest uchylenie uchwały Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w części zawieszającej sędziego Sądu Rejonowego w czynnościach

służbowych i orzekającej obniżenie wynagrodzenia, przy utrzymaniu tej uchwały w mocy w pozostałej części.